

Роман НАЗАР

Особу батька завжди поважали і шанували в нашій та інших культурах. Про важливість і значення дару батьківства в сім'ї та суспільстві загалом годі й говорити. Першою ідеєю, яка стоїть за словом «батько», є ідея народження і виховання, і вона не применшується лише до фізичного виміру, але стосується й культурної та духовної сфери людського життя. Виходячи саме з такого розуміння батьківства не дивно, що на сьогодні День батька відзначається більше, ніж у 60-ти країнах світу (!), у тому числі й в Україні.

Незважаючи на розбіжності в датах святкування, суть Дня батька повсюди залишається незмінною. (День батька в Грузії, Італії, Іспанії відзначають у березні, у Німеччині – у першу неділю червня, в Литві – у другу неділю червня, в Польщі – у серпні, а у Бразилії та Австралії – у вересні). Дещо з історії Дня батька

Своїм корінням ідея відзначення Дня батька сягає американського містечка Спокан (штат Вашингтон, США). Саме там 1909 р. Сонора Сمارт-Додд, одна з шістьох дочок, котрі залишились у свого батька напівсиротами після смерті матері, хотіла якось по-особливому віддячити своєму татові Вільяму Смарту за сповнене любов'ю виховання. Сонора в особі свого батька хотіла відзначити й вшанувати усіх батьків міста, які виховали своїх дітей, незважаючи на життєві труднощі та негаразди. Завдяки підтримці місцевої влади свято спочатку запланували на 5 червня, день народження Вільяма Смарта, але, у зв'язку з недостатнім приготуванням, його перенесли на 19 червня. Так, поряд із Днем матері свято День батька стало щорічним місцевим празником.

Саме тоді почався 63-річний шлях до визнання Дня батька загальнонаціональним святом. У 1924 р. Джон Калвін Кулідж, тридцятий президент США, підтримав ідею Сонори, вбачаючи неоціненну виховну роль цього дня у зміцненні стосунків між дітьми і батьками та усвідомленні батьками своїх обов'язків щодо дітей. Проте Конгрес прийняв резолюцію про необхідність піднесення Дня батька до статусу національного свята аж через 32 роки, у 1956 р., а законопроект про офіційне загальнонаціональне святкування Дня батька кожної третьої неділі червня прийняв інший президент США, Ліндон Джонс, у 1966 році.

День батька в Україні

Досить недавно ідея Дня батька почала втілюватись і в Україні. Так, у жовтні 2006 р. представники молодіжної громадської організації «Міжнародний Центр Батьківства» започаткували в нашій країні т. зв. Громадську ініціативу «День батька», у рамках якої до Президента України Віктора Ющенка було відправлено лист з пропозицією запровадити свято День батька на державному рівні. У Львові, Кіровограді та Дніпропетровську представниками різних громадських та релігійних організацій у 2007 р. було проведено форуми на тему «Роль чоловіка як батька в сім'ї та суспільстві». А в наступному, 2008 р., було обговорено ідеологічну складову наявності такого свята в українському календарі. Але, у зв'язку з економічними та політичними перипетіями в нашій державі, ця ідея досягла свого втілення лише 18 вересня 2009 р., коли Всеукраїнський громадський комітет з підтримки сім'ї та відповідального батьківства оголосив третю неділю вересня Всенародним Днем батька в Україні. Щодо самого відзначення цього свята в Україні, на жаль, немає однастайности, оскільки, якщо посилатись на проект Закону України «Про державні свята», День батька слід відзначати 3 лютого.

Значення Дня батька для нас

Ідея Дня батька і шлях її втілення є символом нелегкого, часто жертвовного, однак прекрасного й величного батьківського покликання. Велич і глибину батьківства оспівано в народній творчості й виражено у християнській традиції. А сам День батька ставить перед собою одним із перших завдань таке: привернути увагу суспільства і членів сім'ї до проблем батьківства та й сім'ї в цілому. Як зазначав міністр України у справах сім'ї, молоді та спорту Юрій Павленко: «Поряд зі святкуванням Дня сім'ї, Дня матері, Дня захисту прав дитини встановлення офіційного відзначення Дня батька в Україні стане визнанням високого статусу тата в суспільстві і в родині, того неоціненного значення, яке має Батько для кожного з нас». Адже саме сім'я є наче горнилом і кузнею суспільства, саме тут починається формування молоді особистості. На прикладі батька, його розумних рішень, порад, плекання прадідних звичаїв, у співпраці з матір'ю виховуються діти. День батька, як і День матері, наголошує на особах, які формують фундаментальну складову суспільства – сім'ю. За словами Юрія Павленка, це свято покликане воскресити в народі ідеал батьківства, поновити вже дещо знівельоване відчуття пошани «сивого батьківського волосу і натруджених рук». Визнання високого статусу батька паралельно стане визнанням цінностей та ідей, які несе в собі це незмірне слово «батько». Ідей, які своїм значенням охоплюють і пронизують усі сфери буття людини.

День батька покликаний стати наче точкою зупинки, бо закликає звернути увагу на суть батьківського покликання, яке в першу чергу є даром. Бути батьком – це не збіг обставин, але місія життя. Як зазначав Папа Римський Лев XIII, «Влада батька в родині – це наче дзеркало і відбиток Божого авторитету». Батько бере участь у творчій силі Бога і покликаний бути співтворцем і знаряддям Божого батьківства. Це підкреслює св. ап. Павло: «...згинаю коліна перед Отцем, від якого бере ім'я все отцівство на небі і на землі» (Еф. 3:14-15). День батька призначений наче зупинити нас у життєвому русі, скеровуючи наш погляд на «джерело всякого батьківства» – Небесного Отця (Еф. 3:15); цей день вшановує і ставить у центр уваги особу батька, а також заохочує батьків свідчити у своїх сім'ях, насамперед дітям, Бога як люблячого Батька. Адже залежно від батьківського авторитету дитина отримує відповідний образ Бога і відповідне ставлення до Нього. Батько впливає й на виховання духовності в молоді особі, адже Боже батьківство – це любов, служіння, воно пильнує і боронить нас від лиха, безмірно любить.

Звернімо ще раз свою увагу на корені самого Дня батька, нехай і в нас, як колись в Америці, цей день стане поштовхом для підтримки батьків-одинаків. Окрім того, поряд із Днем матері та Днем захисту прав дитини це свято може стати ще одним з рушіїв для розвитку більшої опіки над дітьми-сиротами, в котрих образ батька викривлений браком справжньої батьківської любові та уваги. Таке свято відкриває нам багато ідеалів і ставить ще більше завдань, водночас нагадує про обов'язки.

Роман НАЗАР. День батька, в: Слово 2 (42) червень серпень 2010, с. 2-3.